

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Кафедра **ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор ЧНУ імені В. Даля

_____Ольга ПОРКУЯН

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

П2 ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА (ОРГАНІЗАЦІЙНА)

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Ступінь вищої освіти **бакалавр**
(бакалавр, магістр)

Факультет (назва)	Галузь знань (шифр і назва галузі знань)	Спеціальність (шифр і назва спеціальності)	Освітня програма (назва освітньої програми)
Здоров'я людини	01 Освіта / Педагогіка	017 Фізична культура і спорт	Фізична культура і спорт: інклюзивність та освіта

(підпис)

(підпис)

(підпис)

(підпис)

(підпис)

Вадим ТАРАСОВ

ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ

Дисципліни, що забезпечують		
Семестр	Найменування дисципліни	Короткий опис тем
1	Вступ до спеціальності	Фізична культура як суспільне явище та галузь діяльності. Програмно-нормативні засади розвитку галузі фізичної культури. Законодавча база фізичної культури та спорту в Україні. Характеристика професійної діяльності фахівців фізичної культури і спорту зокрема в інклюзивному середовищі.
1	Безпека життєдіяльності, основи охорони праці, цивільний захист	Безпека життєдіяльності в системі «Людина – природне / виробниче / побутове середовище». Різновиди травматизму і класифікація ушкоджень. Види інструктажу. Загальні організаційно-профілактичні заходи забезпечення безпеки на навчально-тренувальних заняттях. Гігієнічні основи загартування.
1	Гімнастика з методикою викладання	Гімнастична термінологія як компонент системи спортивної термінології та її значення. Класифікація видів гімнастики. Причини виникнення травм (під час навчання, спортивного тренування та правила організації занять). Гімнастичні прилади та інвентар. Стройові вправи. Вправи для загального розвитку. Методика навчання гімнастичним вправам в інклюзивному середовищі. Гімнастика в інклюзивному середовищі та для осіб з інвалідністю.
2	Педагогіка	Педагогіка фізичного виховання і спорту. Структура педагогічної діяльності тренера та особливості спортивної кар'єри. Специфіка змісту роботи тренера ДЮСШ. Планування та організація спортивно-педагогічного процесу. Дидактичні основи ефективності тренувального процесу.
2	Легка атлетика з методикою викладання	Методика проведення загально розвиваючих вправ (ЗРВ) та спеціально бігових вправ (СБВ) в легкій атлетиці. Методика навчання техніки бігу на короткі середні та довгі дистанції. Методика навчання техніки метання. Методика навчання техніки стрибків у довжину та висоту. Легка атлетика у системі фізичного виховання. Методика проведення змагань та суддівства.
3	Теорія і методика фізичного виховання	Фізичне виховання (ФВ) як соціальне явище. Педагогічний процес у сфері ФВ. Засоби та методи ФВ. Навантаження і відпочинок як взаємопов'язані компоненти виконання фізичних вправ. Основи теорії адаптації та закономірності її використання у ФВ. Навчання рухових дій. Розвиток фізичних якостей. Форми організації занять, планування та контроль. Управління процесом ФВ.
3	Спортивні та рухливі ігри з методикою викладання	Рухливі ігри як різновид ігрової діяльності. Характеристика та організація проведення рухливих ігор з учнями. Організація та особливості методики проведення рухливих, національних ігор та ігор-естафет. Спортивні ігри в системі фізичного виховання та спорту. Методика навчання прийомам і діям гри у бадмінтон, баскетбол, волейбол, теніс, гандбол тощо.

1. ОПИС ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ (ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ)

1.1. Організація проведення виробничої практики (організаційної)

Мета полягає в ознайомленні з сучасними тенденціями в сфері спорту, зрозуміти, які вимоги пред'являють роботодавці до фахівців з фізичної культури і спорту, в опануванні практичними навичками організації та проведення спортивних заходів, зокрема здобувачі вищої освіти повинні навчитися самостійно планувати, організовувати та проводити спортивні змагання, фестивалі, турніри та інші заходи різного масштабу.

Завдання виробничої практики (організаційної) є:

1. ознайомлення з документами, що регламентують діяльність спортивних організацій, правилами проведення змагань тощо;
2. опанування навичками планування та організації спортивних заходів, а саме: розробляти регламент проведення заходу; складати календар проведення змагань; складати кошторис; визначати необхідні ресурси (людські, матеріальні, фінансові), забезпечувати безпеку учасників;
3. опанування навичками оформлення звітної документації, ведення обліку учасників, складання протоколів змагань тощо;
4. прийняття участі у проведенні спортивних заходів, а саме: забезпечувати роботу суддівської колегії; вести протоколи; вирішувати організаційні питання, що виникають під час заходу;
5. формування цілісного уявлення про зміст і характер тренерської діяльності (організаційна, виховна, навчально-спортивна, адміністративно-господарча, суддівська та представницька);
6. формування стійких навичок з організації, планування та проведення навчально-тренувального процесу, а також контролю за його ефективністю;
7. формування навичок налагодження контактів зі спортсменами, тренерами, спонсорами, представниками ЗМІ та іншими зацікавленими сторонами.

По завершенню навчально-організаційної практики студент повинен **знати:**

- ✓ основи педагогічної майстерності спілкування з спортсменами, фахівцями фізичної культури та спорту;
- ✓ сутність і зміст структури підготовки спортсменів до змагань з урахуванням закономірностей вікової періодизації та періодизації спортивного тренування;
- ✓ організацію та проведення змагань з обраного виду спорту; матеріально-технічне забезпечення тренувального процесу та змагань.

уміти:

- ✓ ефективно використовувати основні положення загальної теорії та методики підготовки спортсменів;
- ✓ здійснювати навчально-виховний і навчально-тренувальний процес з обраного виду спорту з урахуванням вимог сучасних науково-методичних

концепцій програмування, контролю та управління процесом фізичної підготовки;

- ✓ організовувати та проводити змагання з обраного виду спорту;
- ✓ виконувати функції судді та представника команди, дотримуватись правил техніки безпеки, експлуатації спортивного інвентарю та спортивних споруд.

Успішне проходження практики дозволить здобувачам вищої освіти набути наступних програмних компетентностей:

ЗК4. Здатність працювати в команді.

ЗК5. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК9. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК13. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

СК2. Здатність проводити тренування та супроводження участі спортсменів у змаганнях.

СК4. Здатність визначати заходи з фізкультурно-спортивної реабілітації та форми адаптивного спорту для осіб, що їх потребують.

СК12. Здатність використовувати спортивні споруди, спеціальне обладнання та інвентар.

СК14. Здатність до безперервного професійного розвитку.

В процесі вивчення дисципліни здобувач вищої освіти отримує можливість формувати та розвивати soft skills – здатність до навчання, вміння знаходити і структурувати матеріал, встановлювати взаємозв'язки між розрізненими елементами, здатність ефективно взаємодіяти з оточуючими людьми, досягати компромісів, творчі здібності (креативність).

1.2. Терміни, тривалість та результати навчання практики

Семестр / кіль-ть тижнів	Кількість кредитів (ECTS) / годин	Зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання*
4 семестр / 3 тиж.	4,0 / 120 год.	ПР4. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне та самокритичне мислення. ПР5. Засвоювати нову фахову інформацію, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег. ПР8. Здійснювати заходи з підготовки спортсменів, організації й проведення спортивних змагань ПР10. Оцінювати рухову активність людини та її фізичний стан, складати та реалізовувати програми

		кондиційного тренування, організовувати та проводити фізкультурно-оздоровчі заходи. ПР11. Обґрунтовувати вибір заходів з фізкультурно-спортивної реабілітації та адаптивного спорту. ПР17. Знати та розуміти сутність, принципи, методи, форми та організацію процесу навчання і виховання людини. ПР20. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність. ПР21. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.
--	--	--

1.3. Методичні рекомендації до проходження виробничої практики (організаційної) та оформлення звіту

Організаційна практика є важливим етапом підготовки фахівців з фізичної культури і спорту, оскільки здобувачі вищої освіти отримують необхідні навички та практичний досвід роботи в реальних умовах спортивної організації або закладу.

Під час організаційної практики здобувачі вищої освіти мають можливість застосувати свої теоретичні знання на практиці, ознайомитися з особливостями організації спортивних заходів, навчитися працювати в команді та виконувати конкретні завдання, пов'язані з організацією спортивної діяльності.

Здобувачі вищої освіти, в процесі проходження практики ознайомлюються зі структурою, особливостями функціонування та нормативно-правовою базою організації, де проводиться практика, які відображаються у формах мети, засобах, методах організації діяльності, професійних цінностях, традиціях тощо.

Здобувачі вищої освіти проходять виробничу практику (ознайомчу) протягом 3-х тижнів у четвертому семестрі за такими напрямками:

- ✓ організаційна робота;
- ✓ навчально-методична та навчально-тренувальна робота;
- ✓ виховна робота;
- ✓ адміністративно-господарська та фінансова діяльність.

2. ПРОГРАМА ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ (ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ)

Вид заняття	Короткий зміст навчальних занять, тематика індивідуальних та/або групових завдань	Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання	Кількість отримуваних балів min-max
Тема 1. Організаційна робота			
Лекції	Участь здобувачів освіти у настановній та підсумковій конференціях. Знайомство з програмою виробничої практики (організаційної). Інструктаж з техніки безпеки та охорони праці.	Запис про заходи у щоденнику (Додаток А) Складання та оформлення календарного графіку проходження практики	1-5
Самостійна робота	Ознайомлення з робочою програмою та звітною документацією практики. Знайомство зі спортивною школою, ДЮСШ, СДЮШОР, спортивною базою. Ознайомлення з установчими документами та основними напрямками роботи бази практики. Проведення бесіди з керівництвом бази практики та співробітниками. Вивчення загального річного плану роботи груп спортивної школою, ДЮСШ, СДЮШОР. Підготовка звітної документації. Складання календарного графіку проходження практики та його узгодження з керівником практики. Внесення запису до щоденника практики.		
Тема 2. Навчально-методична та навчально-тренувальна робота			
Самостійна робота	Ознайомлення з плануванням та обліком роботи груп бази практики (спортивної школи, ДЮСШ, СДЮШОР). Вивчення методів викладання навчально-тренувальної роботи в групах бази практики. Складання поурочних робочих планів в закріплених групах (початкової підготовки, навчально-тренувальної групи і групи спортивного вдосконалення). Спостереження і аналіз відкритих тренувальних занять тренерами з виду спорту, вивчення процесу підготовки до тренувального процесу. Проведення практикантом навчально-тренувального заняття в якості помічника. Проведення хронометражу та побудова фізіологічної кривої тренування. Проведення обліку успішності та іншої навчальної документації і навчально-тренувальної і змагальної діяльності в закріплених групах. Вивчення методичних посібників з питань організації, проведення та управління навчально-тренувальним процесом і тренерською діяльністю. Участь у роботі тренерської ради, педагогічної ради, федерації з виду спорту.	Складання поурочних робочих планів в закріплених групах (початкової підготовки, навчально-тренувальної групи, групи спортивного вдосконалення). Проведення практикантом навчально-тренувального заняття в якості помічника (Додаток Б) Проведення хронометражу та побудова фізіологічної кривої тренування (Додаток В). Внесення запису до щоденника практики.	5-15

Тема 3. Виховна робота в спортивній школі / ДЮСШ / СДЮШОР			
Самостійна робота	Ознайомлення практикантів із навчально-тренувальним процесом баз практики. Співбесіда з інструктором / тренером, ознайомлення з умовами проведення фізкультурних занять / тренування, обладнанням, інвентарем, спортивним залом і спортивним майданчиком, організацією навчально-тренувального заняття. Знайомство з тренерським складом бази практики. Допомога в організації та проведенні змагань з виду спорту.	Розробка регламенту проведення змагань з обраного виду спорту. Складання календаря проведення змагань. Складання кошторису на проведення змагань з визначенням необхідних ресурсів (людські, матеріальні, фінансові). Внесення запису до щоденника практики.	5-20
Індивідуальне завдання	Розробка регламенту проведення змагань з обраного виду спорту; складання календаря проведення змагань, кошторису (з визначенням необхідних ресурсів людські, матеріальні, фінансові), та звіту проведення; забезпечення безпеки учасників.		
Тема 4. Адміністративно-господарська та фінансова діяльність			
Самостійна робота	Вивчення фінансових документів спортивної організації – об'єкта практики. Оформлення документації на проведення навчально-тренувальних зборів спортивних змагань, відряджень, інших спортивно-масових заходів. Участь у придбанні спортивного інвентарю, спортивної форми, обладнання, його списання.	Оформлення документації на проведення навчально-тренувальних зборів спортивних змагань. Внесення запису до щоденника практики.	5-20
Тема 5. Звіт за результатами практики.			
Самостійна робота	Оформлення звітної документації практики (Додаток Г)	Презентація діяльності однієї з установ, організації (за вибором), яку відвідав практикант	40
Підсумковий контроль		ЗАЛІК	

2.2. РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ

Номер теми	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Всього	У тому числі				Всього	У тому числі			
		ЛК	ПЗ	Інд. завд.	С.Р.		ЛК	ПЗ	Інд. завд.	С.Р.
1	14	2			12	14	2			12
2	26				26	26				26
3	28			10	28	28			10	28
4	38				28	38				28
5	14				14	14				14
Всього	120	2		10	108	120	2		10	108

3. БАЗИ ПРАКТИКИ

Виробнича практика здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 017 Фізична культура і спорт проводиться на таких базах, як: дитячо-юнацькі спортивні школи, спеціалізовані навчальні заклади спортивного профілю, школи вищої спортивної майстерності, спортивні клуби, громадські організації, Комітети з фізичної культури і спорту, Федерації з видів спорту.

З базами практики (підприємствами, організаціями, установами будь-яких форм власності) університет завчасно укладає договори на її проведення за формою, визначеною в додатку 1 Положення про організацію та проведення практичної підготовки здобувачів вищої освіти СНУ ім. В. Даля. Тривалість дії договорів погоджується договірними сторонами. Вона може визначатися на період конкретного виду практики або до п'яти років.

Базами практики можуть бути визначені заклади, що знаходяться в місті Києві, Київській області та інших областей України, незалежно від їх організаційно-правових форм власності, при умові їх належного кадрового, навчально-методичного та матеріально-технічного забезпечення.

Здобувачі вищої освіти можуть самостійно (з дозволу кафедр) підбирати для себе місце проходження практики і пропонувати його для використання.

Для здобувачів вищої освіти – іноземних громадян бази практики передбачаються у відповідному контракті чи договорі щодо підготовки фахівців та можуть бути розташовані як на території країни - замовника на фахівців, так і в межах України.

Здобувачі вищої освіти з іноземним громадянством у встановленому порядку отримують програми та індивідуальне завдання (за наявності). Після закінчення практики вони складають звіт в порядку, встановленому кафедрою. При проходженні практики в межах України здобувачі з іноземним громадянством дотримуються Положення про організацію та проведення практичної підготовки здобувачів вищої освіти СНУ ім. В. Даля.

Бази практик в особі їх перших керівників разом зі СНУ ім. В. Даля несуть відповідальність за організацію, якість і результати практики здобувачів вищої освіти.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

Загальну відповідальність за організацію процесу практичної підготовки здобувачів вищої освіти та контроль за ним покладено на деканів факультетів.

Локальну відповідальність за навчально-методичне керівництво та виконання програм практик покладено на завідувачів відповідних кафедр СНУ ім. В. Даля.

До керівництва практикою здобувачів вищої освіти залучаються досвідчені викладачі кафедри фізичної культури і спорту.

4.1. Керівник практики від університету:

- перед початком практики контролює підготовленість баз практики та визначає потребу проведення певних заходів до прибуття здобувачів вищої освіти на практику;
- забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед початком практики:
 - ✓ інструктаж про порядок проходження практики та з техніки безпеки, надання здобувачам вищої освіти (практикантам) необхідних документів (направлення, програма, щоденник, календарний план, індивідуальне завдання);
 - ✓ інформує здобувачів освіти про місце, строки проведення практики та форми звітування;
- повідомляє здобувачів вищої освіти про систему звітності з практики, прийняту на кафедрі, а саме: подання письмового звіту про проходження здобувачем практики, оформлення виконаного індивідуального завдання, щоденник практики, підготовка доповіді, повідомлення, виступу тощо;
- контролює забезпечення нормальних умов праці і побуту здобувачів вищої освіти та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці і техніки безпеки;
- у складі комісії приймає заліки з практики;
- подає завідувачу кафедри письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо поліпшення практики здобувачів вищої освіти.

4.2. Безпосереднє навчально-методичне керівництво і виконання програми практики забезпечує *випускова кафедра*, разом з керівниками від баз практики, які здійснюють наступні заходи:

- розробляють програму практики і при необхідності доопрацьовують її, але не рідше, ніж один раз на три роки;
- складають розподіл здобувачів вищої освіти за базами практики з урахуванням замовлень на підготовку фахівців та їх майбутнього місця роботи після закінчення навчання;
- у тісному контакті з керівником практики від бази практики забезпечує високу якість її проходження згідно з програмою;
- відслідковують своєчасне прибуття здобувачів вищої освіти до місць практики;
- розробляють тематику індивідуальних завдань (відповідно до затвердженої програми практики підготовки фахівців) та надають методичну допомогу здобувачам вищої освіти під час виконання ними індивідуальних завдань і збору матеріалів необхідних для її виконання;
- проводять обов'язкові консультації щодо обробки зібраного матеріалу та його використання для звіту про практику;
- обговорюють підсумки та аналізують виконання програм практики на засіданні кафедри фізичної культури і спорту;
- приймають захист звітів про практику у складі комісії, на підставі чого оцінюють результати практики здобувачів вищої освіти та виставляють оцінки.

Розподіл здобувачів вищої освіти на практику проводиться кафедрою з урахуванням замовлень на підготовку фахівців та їх майбутнього місця роботи після закінчення навчання.

Для здобувачів вищої освіти, які навчаються без відриву від виробництва, може передбачатися практика тривалістю до одного місяця. Практика може проводитися за місцем роботи здобувача вищої освіти без відриву від виробництва за індивідуальним завданням.

Обов'язки керівника та безпосередніх керівників, призначених базами практики, зазначені в окремих розділах договорів про проведення практики здобувачів освіти СНУ ім. В. Даля.

4.3. Здобувачі вищої освіти СНУ ім. В. Даля при проходженні практики зобов'язані:

- до початку практики одержати від керівника практики від університету консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- пройти на кафедрі інструктаж з техніки безпеки і охорони праці;
- своєчасно прибути на базу практики;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики та вказівками її керівників;
- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- вести щоденник встановленої форми, в якому фіксувати обсяг та зміст виконаної за день роботи;
- регулярно спілкуватись з керівником практики від кафедри, виконувати його розпорядження та рекомендації;
- не пізніше як за день до закінчення строку практики, одержати відгук-оцінку керівника практики від підприємства (організації);
- написати, оформити та захистити звіт з практики;
- своєчасно скласти залік з практики у відповідності до системи звітності з практики.

4.4. Особливості організації практичної підготовки здобувачів вищої освіти заочної форми навчання

1. Види та обсяги практик плануються у відповідності до денної форми навчання, визначаються освітньо-професійною програмою, навчальним планом і графіком освітнього процесу.

2. Всі основні пункти даної програми стосуються також здобувачів заочної форми навчання.

4. Здобувачі освіти заочної форми навчання проходять практику як правило в сесійний та міжсесійний період.

5. Проведення практики для здобувачів освіти заочної форми навчання здійснюється на базі підприємств (організацій, установ), регіональних центрів в сфері фізичної культури і спорту, закладах освіти, закладах позашкільної освіти, державного управління, а також інших допоміжних об'єктах за умови

забезпечення ними виконання у повному обсязі навчальних планів і програм практики.

6. Здобувачам освіти заочної форми навчання, які працюють за фахом, що відповідає спеціальності 017 Фізична культура і спорт, за якою вони здобувають вищу освіту із навантаженням не менше 0,5 ставки, практика зараховується за наявності завіреної ксерокопії трудової книжки, відповідної довідки та характеристики з місця роботи з якісною оцінкою їх професійної діяльності.

Практичну діяльність такого здобувача освіти оцінює керівник бази практики у характеристиці з місця роботи за розширеною шкалою підсумкового контролю (виставленою оцінкою за 100-бальною шкалою ЄКТС), яка використовується в університеті, а керівник практики від кафедри вносить оцінку у відомість обліку успішності здобувача та індивідуальний навчальний план.

Здобувач, який не виконав програму з практики, отримав негативний відгук про роботу або незадовільну оцінку при захисті звіту, направляється повторно на практику під час студентських канікул або відраховується з університету.

На здобувачів-практикантів, які порушують правила внутрішнього розпорядку та виробничої дисципліни, керівниками баз практики можуть накладатися стягнення, про що повідомляється декан факультету здоров'я людини. Декан вирішує питання подальшого проходження практики та перебування здобувача вищої освіти в університеті.

4.5. Документація виробничої практики (організаційної):

1. Оформлений **щоденник практиканта** де фіксується вся документація і щоденна робота на практиці (Додаток А).

2. **План-конспект навчально-тренувального заняття** (Додаток Б) – **3 шт.** При написанні конспекту навчально-тренувального заняття слід використовувати тричастинну (підготовча, основна, заключна частини) форму конспекту, яка містить в собі такі положення:

✓ **зміст** (детальний план заняття по частинах в конкретній термінологічній формі і згідно правил орфографії (в.п. і рухи на кожен рахунок); допускається скорочення деяких термінів);

✓ **дозування** (здійснюється запис кількості повторень вправ з певним діапазоном, наприклад, «4-6 разів» або «6-8 разів». Сума часу відведеного на підготовчу, основну та заключну частини заняття, повинна зійтися з загальним часом заняття (наприклад: підготовча 20-25 хв.+ основна 60 хв. + заключна 5-10 хв. = 90 хв. – загальний час заняття);

✓ **організаційно-методичні вказівки** (вказівки з техніки виконання вправ; темп виконання: повільний, помірний, середній, швидкий; спосіб показу вправи педагогом: фронтальний, «дзеркальний», бічний, спиною; на що звернути увагу при виконанні вправи (помилки); особливості дихання тощо). Невід'ємними складовими плану-конспекту заняття є: група (рівень фізичної підготовки); тема заняття; мета заняття; завдання заняття; інвентар; дата та час проведення.

План-конспект заняття має містити: чітке і зрозуміле визначення основної мети заняття; логічність і відповідність плану заняття досягненню поставленої мети й завдання, тривалість його частин, чергування видів вправ, їх зміст, дозування, основні шикування, перешикування і т. д.

3. **Проведення хронометражу та побудова фізіологічної кривої тренування** (Додаток В). У висновках результатів аналізу пульсової кривої навчально-тренувального заняття практикант демонструє: опис стану серцево-судинної системи спортсмена перед проведенням навчально-тренувального заняття; аналіз динаміки фізичного навантаження щодо кожної із частин навчально-тренувального заняття в залежності від загальних завдань кожної із частин; власні зауваження і пропозиції з організації та методики проведення фізкультурного заняття у зв'язку з даними показника ЧСС; опис загальних висновків щодо правильності або неправильності надання фізичного навантаження на навчально-тренувальному занятті.

4. **Індивідуальне завдання – Розробка регламенту проведення змагань з обраного виду спорту** за такою схемою:

➤ **Мета і задачі.** Основні задачі змагань звичайно полягають в популяризації даного виду спорту, виявленні найсильніших спортсменів і колективів, підведенні підсумків навчальної роботи тощо.

➤ **Місце і терміни проведення.** Вказується спортивна база, на якій будуть проходити змагання, дата проведення.

➤ **Керівництво змаганням.** Визначаються організації, яким доручене проведення змагання і приймання учасників, повідомляється організація, яка призначає суддівську колегію.

➤ **Учасники змагань.** Встановлюється, які організації та окремі учасники можуть бути допущені до даних змагань. Визначаються вікові групи, розрядні вимоги, чисельний склад учасників, тренерів, суддів і т. і.

➤ **Програма змагань.** Вказуються розряди, за якими будуть проходити змагання, а також програма (обов'язкова, тільки довільна і т. п.).

! Більша частина змагань проводиться за класифікаційною програмою у повній відповідності з вимогами спортивної класифікації і правилами змагань, затвердженими комітетами з фізичної культури. У цьому випадку за отримані результати учасникам змагань може бути присвоєний відповідний спортивний розряд. Масові і навчальні змагання при необхідності можуть проводитися за спеціальною або полегшеною класифікаційною програмою і за спрощеними правилами. Зміна класифікаційної програми або правил проведення змагань робить змагання некласифікаційними. На таких змаганнях розряди учасникам не присвоюються.

➤ **Умови особистої і командної першості.** Точно встановлюються умови заліку – кількість залікованих учасників, розрядний коефіцієнт, можливість ділення місць і т. і.

! За умовами заліку змагання можуть бути: особисті, командні і особисто-командні. В особистих змаганнях визначаються лише результати і місця кожного учасника. У командних – виявляються найсильніші команди; особисті результати учасників враховуються лише для присудження відповідного розряду. В особисто-командних змаганнях визначаються місця кожного учасника і команди в цілому. Різновидом командних змагань є колективні змагання, в яких за результатами окремих команд визначається місце всього колективу. Звичайно змагання проводяться за особисто-командним заліком.

➤ *Нагородження переможців.* У положенні вказується, чим нагороджуються команди і окремі учасники; визначаються умови нагородження тренерів. При розробці даного розділу положення необхідно враховувати норми, встановлені контролюючими організаціями.

➤ *Організаційні питання.* Повідомляються терміни наради суддів, представників, приводиться перелік необхідної документації, що повинна бути додана до заявки; визначаються терміни подачі попередньої та іменної заявок, умови прийому учасників, кошторис змагання. Положення затверджується відповідними спортивними або державними організаціями.

5. *Складання кошторису на проведення змагань* з визначенням необхідних ресурсів (людські, матеріальні, фінансові), відповідно до регламенту.

6. *Звіт* за результатами проходження практики:

- титульний лист (Додаток Г);
- висновки (з зазначенням труднощів, що виникали під час проходження практики та особливо вдалих моментів, самоаналізом набутих під час практики знань, умінь та навичок, пропозицій та побажань щодо організації практики);
- список використаної літератури.

5. ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИК

Методи, методики та технології: загальнонаукові методи пізнання та дослідницької діяльності; спостереження, опитування, тестування та вимірювання у фізичній культурі і спорті; словесні, наочні та практичні методи фізичного виховання та спортивної підготовки; технології організації та проведення фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів.

На кафедрі фізичної культури і спорту під час проходження практики здобувачами вищої освіти використовується система поточного (результати щоденної діяльності здобувачів) та підсумкового (результативність практики за підсумками досягнення поставлених цілей) контролю виконання окремих розділів та усієї програми практики.

Контроль знань і умінь здобувачів (поточний) з виробничої практики здійснюється безпосередньо на місцях проходження практики керівником від бази (спостереження за виконанням поставлених завдань та оцінювання відвідування, дисциплінованості, ініціативності, старанності, безконфліктності здобувачів під час роботи на місцях практики).

Контроль з боку керівника практики від закладу вищої освіти здійснюється шляхом перевірки документації практики.

Керівники проводять контроль за відвідуванням здобувачами баз практики, дотриманням ними режиму роботи, а також проходження практики відповідно встановленому графіку, що фіксується здобувачами в щоденниках з практики та підтверджується підписом керівника практики від підприємства кожен день. Перевіряються поточні записи з виконаних питань програми, а також підсумковий звіт з практики.

Звіт про практику здається на кафедру протягом **двох днів** після повернення здобувача з практики.

Захист з практики проходить перед спеціально призначеною комісією з двох-трьох осіб за участю викладача – керівника практики від університету.

Рейтинг здобувача з практики визначається за 100-бальною шкалою.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ

Поточний контроль знань буде проводитись оцінюванням виконаних завдань під час проходження практики від **1 до 60 балів**.

Підсумковим контролем буде зарахування оформленого звіту та його захист.

Захист звіту практики – 0-40 балів. Під час захисту звіту оцінюється аргументованість, відповідальність оволодіння практичними навичками, передбаченими програмою практики.

За повністю виконані завдання здобувач може отримати визначену кількість балів:

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Інструменти і завдання	Кількість балів	
	Для денної форми навчання	Для заочної форми навчання
План-конспект навчально-тренувального заняття (4 шт.*5 балів)	20	20
Проведення хронометражу та побудова фізіологічної кривої тренування	5-10	5-10
Виконання індивідуального завдання	5-20	5-20
Складання кошторису на проведення змагань з визначенням необхідних ресурсів (людські, матеріальні, фінансові) відповідно до регламенту	10	10
Захист звіту	40	40
РАЗОМ	100	

Критерії оцінювання плану-конспекту навчально-тренувального заняття (4 шт.*5 бал.)

5 балів – план-конспект заняття оформлений відповідно до вимог (Додаток Б), практикант грамотно спланував заняття, намітив реальні цілі, конкретні етапи заняття, дозування, організаційно-методичні вказівки для досягнення поставлених цілей, що відповідають віку та фізичній підготовленості тих хто займається, вправи вказано в конкретній термінологічній формі і згідно правил орфографії;

4 балів – план-конспект заняття оформлений відповідно до вимог (Додаток В), його зміст достатньо відображає мету, завдання, дозування, однак є

зауваження до термінології опису вправ, недостатньо розкрито організаційно-методичні вказівки;

2-3 балів – план-конспект заняття оформлений наближено до вимог у додатку В, зміст заняття опосередковано відображає мету, завдання, дозування, є суттєві помилки в термінологічному описі вправ згідно правил орфографії (в.п. і рухи на кожен рахунок, частково вказано організаційно-методичні вказівки;

1 бал – план-конспект заняття не відповідає вимогам його оформлення у додатку В, зміст заняття не достатньо відображає мету та завдання, є суттєві помилки в термінологічному описі вправ згідно правил орфографії (в.п. і рухи на кожен рахунок, не зазначено організаційно-методичні вказівки.

Критерії оцінювання проведення хронометражу та побудова фізіологічної кривої тренування

10 балів – у результатах аналізу пульсової кривої навчально-тренувального заняття представлено: опис стану серцево-судинної системи спортсмена перед проведенням навчально-тренувального заняття; проведено аналіз динаміки фізичного навантаження щодо кожної із частин навчально-тренувального заняття в залежності від загальних завдань кожної із частин; надано власні зауваження і пропозиції з організації та методики проведення фізкультурного заняття у зв'язку з даними показника ЧСС; зроблено загальні висновки щодо правильності або неправильності надання фізичного навантаження на навчально-тренувального занятті;

9-8 балів – у результатах аналізу пульсової кривої навчально-тренувального заняття в не повному обсязі представлено опис стану серцево-судинної системи спортсмена перед проведенням навчально-тренувального заняття; частково проведено аналіз динаміки фізичного навантаження щодо кожної із частин навчально-тренувального заняття в залежності від загальних завдань кожної із частин; присутні власні зауваження, однак немає пропозицій щодо організації та методики проведення фізкультурного заняття у зв'язку з даними показника ЧСС; частково представлені загальні висновки щодо правильності або неправильності надання фізичного навантаження на навчально-тренувального занятті;

7-6 балів – у результатах аналізу пульсової кривої навчально-тренувального заняття в не повному обсязі представлено опис стану серцево-судинної системи спортсмена перед проведенням навчально-тренувального заняття; відсутній аналіз динаміки фізичного навантаження щодо кожної із частин навчально-тренувального заняття в залежності від загальних завдань кожної із частин; відсутні власні зауваження і пропозиції з організації та методики проведення фізкультурного заняття у зв'язку з даними показника ЧСС; загальні висновки представлені загальними фразами;

5 балів – у результатах аналізу пульсової кривої навчально-тренувального заняття представлено: не повний опис стану серцево-судинної системи спортсмена перед проведенням навчально-тренувального заняття; відсутній аналіз динаміки фізичного навантаження щодо кожної із частин навчально-

тренувального заняття в залежності від загальних завдань кожної із частин; відсутні загальні висновки щодо правильності або неправильності надання фізичного навантаження на навчально-тренувального занятті.

Критерії оцінювання виконання індивідуального завдання

17-20 балів – зміст індивідуального завдання оформлено повністю, відповідно до зазначених вимог у п.4.5.;

13-16 балів – зміст індивідуального завдання оформлено на достатньому рівні відповідно до зазначених вимог у п.4.5.;

9-12 балів – зміст індивідуального завдання оформлено у відповідності до вимог, але не достатньо відображає результати виконання завдання;

5-8 балів – зміст індивідуального завдання наближено відображає результати виконання, або він не наданий для перевірки та оцінювання.

Критерії оцінювання складання кошторису на проведення змагань

6-10 балів – визначено всі необхідні ресурси (людські, матеріальні, фінансові) для проведення змагань, відповідно до регламенту;

1-5 балів – визначено не всі необхідні ресурси (людські, матеріальні, фінансові) для проведення змагань, відповідно до регламенту.

Критерії оцінювання захисту звіту з виробничої практики (організаційної)

31-40 балів – у відповіді практикант виявив всебічні, систематизовані, ґрунтовні знання, уміння їх диференціювати та уніфікувати, застосовувати правила в конкретних ситуаціях; продемонстрував здатність до творчого аналізу, узагальнення ключових положень і знань основної й додаткової літератури. Всі документи практики оформлено бездоганно;

21-30 балів – практикант виявив знання програмного матеріалу; правильно побудував відповідь, але не висвітлив ключових моментів або описав їх поверхнево. Документи практики мають методичні неточності, стилістичні, граматичні помилки;

11-20 балів – у відповіді практикант продемонстрував поверхневі знання основного програмного матеріалу, що необхідний у практичній роботі. При формулюванні базових положень допустив суттєві помилки. В документах практики наявні значні помилки, неповні висновки, спостерігається елемент списування;

1-10 балів – відповідь практиканта поверхнева, допущені принципові помилки, які порушують логіку базових положень програмного матеріалу. Документи оформлені недбало, містять значну кількість різного виду помилок, їх вигляд неестетичний.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Арефьев В.Г., Михайлова Н.Д. Навчально-методичний посібник за Самостійна робота здобувачів під час педагогічної практики. Київ. 2015. 128 с.
2. Бекас О.О., Паламарчук Ю. Г. Фізична підготовка юних спортсменів: навч.-метод. посіб. Вінниця. ВДПУ ім. М. Коцюбинського. 2014. 151 с.
3. Волков В. Основи теорії та методики фізичної підготовки студентської молоді: навч. посібник. Київ: Освіта України. 2008. 256 с.
4. Воробйов М.І., Круцевич Т.Ю. Практика в системі фізкультурної освіти: навч. посіб. Київ: Олімпійська література. 2014. 190 с.
5. Закон України «Про фізичну культуру і спорт», від 24 грудня 1993 року № 3809-XII. – ст. 1-5, 41.URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12/page#Text>
6. Кемкіна В.І., Сокирко О.С., Понаморьов В.О., Кемкін В.В. Теорія та методика підготовки спортсменів: навч. посіб. Запоріжжя: ЗНТУ. 2014. 148 с.
7. Кіндрат В.К. Організація фізкультурної та спортивно-масової роботи в різних сферах суспільства: навч. посіб. Рівне: Волин. Обереги. 2015. 258 с.
8. Круцевич Т.Ю. Теорія и методика фізичного виховання. Методика фізичного виховання різних груп населення. Т.2. Київ: Олімпійська література, 2018. С. 155-174.
9. Круцевич Т.Ю., Безверхня Г.В. Рекреація у фізичній культурі різних груп населення: навч. посібник. Київ: Олімпійська література. 2018. 248 с.
10. Куроченко І.П. Правові, організаційні та методичні засади фізичної культури і спорту в Україні: навч. практикум. Ірпінь: НУ ДПС України. 2016. 612 с.
11. Лист МОН України Про практичну підготовку здобувачів № 1/9-93 від 07.02.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v9-93290-09#Text>
12. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. Фізична культура 6 – 9 класи. Затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698 URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/2022/08/15/navchalna.programa-2022.fizichna-kultura-6-9.pdf>
13. Навчальні програми для закладів фізичної культури і спорту з видів спорту. Олімпійські види спорту. URL: <https://mms.gov.ua/sport/dityachoyunackij-ta-rezervnij-sport/navchalni-programi-dlya-zakladiv-fizichnoyi-kulturi-i-sportu-z-vidiv-sportu/olimpijski-vidi-sportu>
14. Навчальні програми для закладів фізичної культури і спорту з видів спорту. Неолімпійські види спорту. URL: <https://mms.gov.ua/sport/dityachoyunackij-ta-rezervnij-sport/navchalni-programi-dlya-zakladiv-fizichnoyi-kulturi-i-sportu-z-vidiv-sportu/neolimpijski-vidi-sportu>
15. Олексієнко Я.І., Дудник І.О., Курінна В.В. Основні чинники здорового способу життя молоді: навч.-метод. посіб. Черкаси: ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2014. 175 с.
16. Положення «Про проведення практики здобувачів вищих навчальних закладів України», затвердженого наказом Міністерства освіти України від

08.04.1993 р. № 93 (зі змінами), листів Міністерства освіти і науки України від 07.02.09 р. № 1/9-93. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93#Text>

17. Положення про організацію та проведення практичної підготовки здобувачів вищої освіти Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. Наказ ректора № 103/4 від 04.06.2020 р.

18. Постанова КМУ № 993 від 5 листопада 2008 р. Про затвердження Положення про дитячо-юнацьку спортивну школу. Редакція від 01.01.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993-2008-%D0%BF#Text>

19. Стандарт вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, галузь знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальність 017 Фізична культура і спорт. Затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 24.04.2019 р. № 567. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/017-Fizkultura.sport-bakalavr.28.07.pdf>

Додаткова

1. Андреева, О. Б., Подоляка, П. С. Формування соціальних навичок майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту, фізичної терапії та ерготерапії. *Rehabilitation and Recreation* (10), 2022 с. 10–16. <https://doi.org/10.32782/2522-1795.2022.10.1>

2. Блавт О. Інклюзивне фізичне виховання здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами засобами дистанційних технологій. *Іноватика у вихованні*. 2022. Вип. 15. С. 27–34. DOI: <https://doi.org/10.35619/iiu.v1i15.461>

3. Когут І., Маринич В., Чебанова К. Впровадження інклюзивного навчання у фізкультурно-оздоровчі, спортивні та інші заклади освіти. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. 2020. № 1. С. 117-127.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Закон України «Про вищу освіту» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

2. Закон України «Про фізичну культуру і спорт». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12#Text>

3. Про затвердження Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників, Випуск 85 «Спортивна діяльність». Наказ Міністерства молоді та спорту України від 28.10.2016 № 4080. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v4080728-16#Text>

4. Постанова КМУ Про затвердження Положення про дитячу юнацьку-спорту школу. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993-2008-%D0%BF#Text>;

5. Наказ ММС України № 4080 від 28.10.2016 р. Про затвердження Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників, Випуск 85 «Спортивна діяльність» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v4080728-16#Text>

6. Національний олімпійський комітет URL: <https://noc-ukr.org/>

ДОДАТКИ

Додаток А

Шаблон (версія 01)

Затверджений наказом ректора СНУ ім. В. Даля
10.07.2019 № 199/17

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА
ДАЛЯ

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

_____ (вид і назва практики)

здобувача вищої освіти _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

факультет _____

кафедра _____

освітній ступінь _____

(бакалавр, магістр)

спеціальність _____

(назва)

спеціалізація _____

(назва)

_____ курс, група _____

Здобувач вищої освіти

(прізвище, ім'я, по батькові)

прибув на підприємство, організацію, установу

Печатка

підприємства, організації, установи «__» _____ 20__ року

(підпис)

(посада, ініціали і прізвище відповідальної особи)

Вибув з підприємства, організації, установи

Печатка

Підприємства, організації, установи «__» _____ 20__ року

(підпис)

(посада, ініціали і прізвище відповідальної особи)

Продовження *Додатку А*

КАЛЕНДАРНИЙ ГРАФІК ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

[illegible]

Керівники практики:

Від закладу вищої освіти _____
(підпис)

(ініціали і прізвище)

від підприємства, організації, установи _____
(підпис)

(ініціали і прізвище)

Продовження *Додатку А*

Робочі записи під час практики

This image shows a single page of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Відгук і оцінка роботи здобувача вищої освіти на практиці

(назва підприємства, організації, установи)

Керівник практики від підприємства,
організації, установи _____

Печатка

(підпис)

(ініціали і прізвище)

« _____ » 20 _____ року

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

[illegible]

Оцінка:

кількість балів _____
(цифрами і словами)

(підпис)

(ініціали і прізвище)

Основні положення практики

1. Здобувачі вищої освіти при проходженні практики зобов'язані:
 - до початку практики одержати від керівника практики від навчального закладу консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
 - своєчасно прибути на базу практики;
 - у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівників;
 - вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
 - нести відповідальність за виконану роботу;
 - своєчасно скласти залік з практики.

2. Після закінчення терміну практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми та індивідуального завдання. Форма звітності здобувача за практику - це подання письмового звіту, підписаного і оціненого безпосередньо керівником від бази практики.

Письмовий звіт разом з іншими документами, установленими навчальним закладом (щоденник, характеристика та інше), подається на рецензування керівнику практики від навчального закладу.

Звіт має містити відомості про виконання здобувачем вищої освіти усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, мати розділи з питання охорони праці, висновки і пропозиції, список використаної літератури та інші. Оформляється звіт за вимогами, які встановлює заклад вищої освіти.

2.1. Звіт з практики захищається здобувачем вищої освіти (з диференційованою оцінкою) в комісії, призначеній завідуючим кафедрою або заступником директора навчального закладу. Комісія приймає залік у здобувачів вищої освіти на базах практики в останні дні її проходження або у вищому навчальному закладі протягом перших десяти днів семестру, який починається після практики. Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в залікову книжку здобувача за підписами членів комісії.

2.2. Оцінка здобувача вищої освіти за практику враховується стипендіальною комісією при визначенні розміру стипендії разом з його оцінками за результатом підсумкового контролю.

2.3. Здобувачу вищої освіти, який не виконав програму практики без поважних причин, може бути надано право проходження практики, крім переддипломної, повторно при виконанні умов, визначених закладом вищої освіти. Здобувач вищої освіти, який востаннє отримав негативну оцінку по практиці в комісії, відраховується з вищого навчального закладу.

Ознайомлений:

(підпис здобувача вищої освіти)

План-конспект навчально-тренувального заняття № ____

для _____

Тема заняття: _____

Завдання: 1 _____
 2 _____
 3 _____

Місце проведення _____

Дата проведення _____ Години _____

Інвентар _____

№	Зміст заняття	Дозування	Організаційно-методичні вказівки
I. Підготовча частина			

II. Основна частина

--	--	--	--

Заклучна частина

--	--	--	--

Педагогічні зауваження щодо проведеного уроку фізичної культури

МОТОРНА ЩІЛЬНІСТЬ НАВЧАЛЬНО-ТРЕНУВАЛЬНОГО ЗАНЯТТЯ ТА ПОКАЗНИКИ ЧСС

спортсмен _____ групи

на занятті, яке проводилося « » 20 ____ року,

студентом практикантом

Мета заняття:

Завдання заняття:

1. _____
2. _____
3. _____

[illegible]

Висновки результатів аналізу пульсової кривої навчально-тренувального заняття

Приклад оформлення титульної сторінки звіту про проходження практики
**СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ**

Факультет здоров'я людини
Кафедра фізичної культури і спорту

ЗВІТ

про проходження _____ практики
(назва виду практики)

Здобувача (чки) вищої освіти _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

освітній ступінь _____
(бакалавр, магістр)

спеціальність _____
(назва)

освітня програма _____
(назва)

_____ курс, група _____

Керівник від кафедри: _____
(посада, вчене звання, науковий ступінь)

(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник від закладу освіти / організації /
установи: _____
(посада, вчене звання, науковий ступінь)

(підпис) (прізвище та ініціали)

КИЇВ – 20__ р.